

תבצע טיסה

עוד הרבה לפני שהטנק הרוסי הראשון חצה את הגבול לאוקראינה, כבר ישבו בהנהלת צעירי חב"ד לשיבת היערכות לקראת הפליטים הרבים שיימלטו מאזורי הלחימה. הטלפונים במוקדי ההצלה אינם מפסיקים לצלצל והמסירות המופלאה הזו זוכה לשבחים מוערכים בכל העולם כולו. 30 שנה וקצת יותר אחרי העלאת ילדי צ'רנוביל מאזורי הקרינה בהוראתו המיוחדת של כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל, חוזר הרב יוסף יצחק אהרונוב אל הפרויקט המורכב וחושף לראשונה שלל גילויים מרעישים על המבצע הנועז שהתבצע מתחת לאפה של ממשלת רוסיה השטנית. הכל מכוחו של המשלח

יוסף מאיר האם

את אסון צ'רנוביל, התאונה הגרעינית החמורה ביותר בחיטוריה, כמעט ואין מי שלא מכיר, אך לא הרבה יודעים על הקשר הישראלי לאירוע ועל המבצע המורכב להבאתם של 3,000 ילדים שהיו תחת סכנה ממשית – לארץ ישראל, יציאת מצרים בדרונו.

לאחר הפיצוץ הגרעיני, ארגון הבריאות העולמי קבע שהסכנה הגדולה ביותר נשקפת לילדים, מאחר שהמערכת החיסונית שלהם עוד חלשה. בעקבות ההצגה, ארגונים יהודיים קראו לתנועת חב"ד להציל ילדים ממשפחות עניות המתגוררות באזורי הקרינה. כ"ק מרן אדמו"ר מליובאוויטש זצוק"ל נענה לקריאה והחל בפי רויקט להעלאת ילדים יהודים. הוא הורה להקים ביישוב כפר חב"ד, הנמצא במרכז הארץ, מרכז קליטה - שם הוקמו מוסדות מיוחדים לקליטת הילדים בתנאי פנימייה מלאים, וזאת בתמיכת משרד הרווחה.

מי שניהל את מבצע העלאת הילדים מראשיתו ולאורך עשרות שנים, הוא הרב יוסף יצחק אהרונוב, יו"ר חב"ד וראש מפעל השליחות המרשים של חב"ד בישראל. השבוע, בעקבות חשיפתה העולמית של עבודת הקודש של שלוחי חב"ד באוקראינה הפועלים במסירות נפש ותחת אש תופת לחלץ את הפליטים מגיא צלמוות, הגענו ללשכתו בכדי לשמוע על המבצע מכלי ראשון, והוא נוכר ברגעים הדרמטיים של המבצע המורכב:

"הפרויקט כולו נוהל בחשאיות וכמבצע צבאי לכל דבר. היה צורך להיזהר בכל מידע שנמסר בשליחות הטלפון, כי ברור היה שכל השיחות זכו לציונות באופן קבוע. כך גם בבית וברכב, כל מקום היה חשוף להאזנות. ידענו באופן ברור שאפילו הנהג האישי המסור והאחראי, שליווה את אנשינו בימים אלו כשהוא גומע אלפי ק"מ, יכול להתגלות בסופו של דבר כ'שותף' מטעם השלטונות.

"אך חרף הקשיים והתקלות שצצו בכל יום ובכל שעה, קשיים שאיימו לסכל את המבצע כולו, הצלחנו בסייעתא דשמיא כעבור חודש לגבש את הקבוצה הראשונה שכללה 196 ילדים. הילדים הובאו ברכבת מיוחדת שהושכרה לצורך כך לעיר מינסק, שם פעל שדה

התעופה ומשם היו אמורים לצאת ללונדון. בקרון הראשון התנוססה תמונתו של הרבי מליובאוויטש, והמסע יצא לדרך".

"זו היתה רק ההתחלה", הוא מוסיף ומציין במרץ נעורים. "במשך שלושה ימים ישנו הילדים באלים הנוסעים של שדה התעופה, שדי תנאים בו – למי שמכיר את שדות התעופה באוקראינה של רק לפני מספר שנים – היו רחוקים מלהיות נוחים. הילדים ישנו על הרצפה, אכלו סנדביצ'ים שגויסו מאי-שם, ובשלב מסוים אף יצא ירדי, המכר נה 'צדיק מלניגרד' הרב קוגן, לחוזה סמוכה שם שחט עגלים לצורך הילדים, כדי שיכולו לאכול ארוחה מבושלת".

השליח של השלוחים

קשה להוציא מהרב אהרונוב פרטים על הפרשה המטלטלת, אך למרות שבמהלך הראיון מילתיו ספורות ומדודות, אין מה לטעות. גם אם הוא אינו מדבר, מעשיו ההרואיים יכולים למלא ספרים עבי כרס. מזה קרוב לארבעה עשורים שהוא ממלא את השליחות שהוטלה עליו

יסביר לנו מאוחר יותר, אין מעמדות. כולם עומדים בשורה אחת. ועדיין, מדובר בשילוב מדהים: מצד אחד מדובר באדם שבטל לרוב בתכלית, הוא מומעט לדבר על עצמו, אך ברור כי ימסור את הנפש על כל 'מילה של הרב'. מצד שני, הוא אדם כריזמטי עם כשרונות של מנהיג, עם יכיר לות אנליטיות, יכולות ארגון ומי שמנהל מערכות קשרים כשמועפים, בינלאומיים, בעזרתם הוא כובש יעד אחר יעד כשמבחינתו אין משימה שאי אפשר לבצע. אך הכל, הוא יבהיר שוב ושוב, הם לא כוחות שלו. אלו כוחות שקיבל כ'שליח', שעליו כמובן לעשות שליחותו.

מענה הסודיות לא נסדק

"ההוראה", משחזר הרב אהרונוב, "נחתה אי-שם בשנת תש"ן. היה זה כארבע שנים לאחר שאירע הפיצוץ הנוראי בכור הגרעיני בצ'רנוביל, כאשר אז כבר דלפו לתושבים המקומיים שבדי מידע שגילו כי הם מתגוררים באזור סיכון והם חשופים לקרינה מסוכנת, כשכל יום נוסף שהם ממשכים להתגורר במקום, מעמיד את חייהם בסכנה". קצת רקע למי שאינו בקי בבניי ההיסטוריה: הפיצוץ בכור הגרעיני אירע ביו"ן נסן תשמ"ו (26 לאפריל 1986). אז, במהלך ניסוי שנערך במקום, במהלכו נרמסו כל כללי הבטיחות הבסיסיים, כולל גם טרול בלתי מוסבר של מנגנון האזעקה והכיבוי, התפוצץ רדיאטור בתחת הכוח הגרעינית שהייתה ממוקמת במרחק של 25 ק"מ מהעיר צ'רנוביל. הפיצוץ שחרר כמות רדיואקטיבית הגדולה פי 30 עד 40 מהכמות ששוררה במהלך הפצצות האטום של הערים הירושימה ונגאסקי ביפן במלחמת העולם השנייה, והוא נחשב לאסון הגרעיני הגדול ביותר שאירע מאז ומעולם.

עם קבלת הידיעה על הפיצוץ נקטו השלטונות הסובייטיים במספר פעולות, כולל ניסיונות – שנועדו מראש לכישלון – של השתלטות על מוקד הבערה שהונע ממימן גרעיני. במקביל, פנו מהאזור תושבים שהתגוררו ברדיוס של 30 ק"מ ממוקד הפיצוץ. אך גם אם הפעולות הללו לא נחלו הצלחה והכור המשיך לדלוף ולשחרר לאוויר גזות רדיואקטיביות, דבר אחד הם הצליחו: מעטה הסודיות לא נסדק והידיעה על הפיצוץ לא הגיעה לנחלת הכלל. כך, מאות אלפי תושבים שהתגוררו ברדיוס שמחוץ ל-30 ק"מ מהסביבה, המשיכו בשגרת חייהם ללא שינוי, בלי שהם יעלו בדעתם שהם חשופים לקרינה ולנשורת של אבקה רדיואקטיבית מסוכנת הפוגעת קשות בבריאותם, וגורמת להם עם כל יום שעובר ועם כל נשימה שהם נושמים, לנזקים בריאותיים בלתי הפיכים.

ברוסיה, כמו ברוסיה, אין לא דאגו לעדכן את רשויות הבריאות על הפיצוץ, ורק לאחר שבמדינות הסמוכות, פינלנד ושבדיה, החלו להימדד ריכוזים גבוהים של קרינה, הפנים העולם שאסון עולמי – בהיקף ובעוצמה גדולה עשרות מונים מזו שאירעה בהירושימה – אירעה מעבר למסך הברזל הקומוניסטי. העולם כולו סער וגעש, אך ברוסיה עצמה שררה דממה.

שנתיים ושלש חלפו והידיעות חלחלו אט אט והגיעו גם לאזרחים שהתגוררו בסמוך לכור. העדכונים הגיעו דווקא מקרובי משפחות שהתגוררו בערי הבירה, במוסי קבה ובקייב, שנחשפו לשידורי חדשות שהגיעו מישראל ומארה"ב, מהם שמעו על הפיצוץ שאירע בסמוך אליהם והם עדכנו את קרובי משפחותיהם שחיו באזור האסון. אלו הבינו פתאום מה ההסבר לתופעות שחוו, של בהמות שנוגדו עם שני ראשים, מלפפונים שצמחו לממדי ענק לצד מחלות בלתי מוסברות שהחלו לפגוע בהם. הם עשו אחד ועוד אחד, והבינו היטב את המשמעות. אז החלו לצאת קריאות הועקה לעזרה של התושבים שהתחננו לצאת לעזרה את האזור מוכה האסון.

"נעמט די קינדער"

"הקריאות הללו" מספר הרב אהרונוב, "הגיעו מטבע הדברים לאנשי חב"ד שפעלו גם אז, ובעצם בעיקר אז,

ברוסיה הסובייטית. הרי אין זה סוד שכ"ק אדמו"ר זצוק"ל מליובאוויטש לא הרשה ליהודים שהיו 'כלי קודש', שוחד טים או רבנים, לעזוב את רוסיה כל עוד לא נשארו אחריותם כאלו שימלאו את מקומם. ובאין קשר עם העולם החיצון, הקשר היחיד שהיה נוצר רק דרך אנשי חב"ד. כך נקלטו הקריאות אצל אותם שלוחים, שהעבירו אותן הלאה". מי שקיבל את הועקות לעזרה, היה הרב יצחק קוגן שליט"א, שהתפרסם כ'צדיק מלניגרד' ואשר נודע בזכות מסירות נפשו הפלאית לקיום התורה והמצוות, גם בימים אותם עשה תחת השלטון הקומוניסטי (כיום השליח במרן סקבה). הוא העביר את הקריאות שנגעו דווקא לילדים, שכן הוריהם – שידעו שלהם עצמם אין סיכוי לקבל אישור יציאה – התחננו שלפחות הם יגיעו למקום מבטחים.

"הילדים היו בסיון המוגבר ביותר", מסביר הרב אהרונוב, "שכן גם אם כל אחד שנחשף לקרינה המסור כנת חשוף לסכנה, אך ילדים, שנמצאים בשלבי הגדילה וההתפתחות, חשופים לסכנה פי כמה. החומרים הרדיואקטיביים מתפרקים רק בחלוף זמן, כך שההשפעה ההרסנית פוגעת בעיקר בילדים שהמערכת החיסונית שלהם חלשה. הדבר בא לידי ביטוי בתופעות כמו הפרעה בפעילות התקינה של בלוטת התריס או גילוי של מחלות ממאירות אחרות, ל"ע. וכשאמא רוסיה או אוקראינית, שכידוע מסורה מאד לילדיה, יודעת שהילד שלה בסכנה, היא תעשה הכל עבורו. גם אם המחיר הוא לשלוח אותו לארץ בלתי נודעת, מתוך ידיעה שיתכן ולא תראה אותו לעולם".

את הועקות הללו שמעו בכל העולם. הן הגיעו לאו"ם, לארגון הבריאות העולמי, לתקשורת העולמית, אך מעבר לצקצוקי לשון לא נעשה מאומה. המפנה אירע כאשר הן הגיעו לחדרו של הרבי בקרונוהייטס שבברוקלין. הרבי שמע, וההוראה שיצאה מהרבי, היתה חד משמעית: "נע מטש די קינדער אויף אייער אחריות און ברענגט זיי קיין ארץ ישראל!".

"קחו את הילדים תחת אחריותכם והעלו אותם לא"רץ"!" - זה היה מטבע הלשון של הרבי שהועבר ממכירת הרבי, ומילים אלו הגיעו את הגלגל והוציאו לדרך את מבצע הצלת הילדים, מהגדולים בהיסטוריה. מבצע שגם היום, במבט לאחור ובפרספקטיבה של שנים, קשה עדיין לאמוד את היקפו ומשמעותו.

מברקים לנשיא רוסיה

בשבוע שלאחר הישמע המילים הללו, העביר הרב אהרונוב את ימיו ולילותיו במשרד שבו אנו יושבים כעת. ב'מטה' המאולטר התכנסו להם ראשי חב"ד בארץ באותן השנים: הרה"ח רבי שלמה מייזנצ'יק ז"ל, יבלחצ"א הרב שמואל חפר שליט"א, הרב יצחק קוגן שליט"א, ומי שחי לש על המבצע עצמו בהמשך והיה מסור לילדים בכל נימי נפשו עד נשימתו האחרונה, הרב יוסי רייטשיק ז"ל. הצעיר שבחבורה היה הרב יוסף יצחק אהרונוב, אז בשנת ה-30 לחייו, שכבר אז התגלה כטורבינה שמאחורי המפעל התב"די העצום והוא נכנס מטבע הדברים מיד לפעולה.

במשך כחודש ימים הם כמעט ולא יצאו ממחדר בעידן שלפני הופעת המחשב והטלפון הסלולרי, הם היו צמודים לטלפונים ופשוט הרימו שיחות לכל גורם שרק יכול היה לעזור. הצעיר הראשון שבו נקטו היה עוד אימה: הם שיגרו מברקים לנשיא רוסיה דאג, גורבצ'וב, ולראש ממשלת רוסיה הלבנה (בלארוס) קיפיץ', בהם ביקשו מהם לא פחות ולא יותר, לאפשר לילדים לעזוב את רוסיה.

כשהוא מתבקש היום להסביר את פשרו של אותו צעו, הוא מתקשה לעשות זאת. תאורו לעצמכם פניה שניתשה היום, בידי כל ארגון יהודי, לנשיא איראן ראיס... מעבר לכך שהצעד נתפס כלא תועלת, פניה לנשיא המעצמה הסובייטית דאג נחשבה לצעד חסר סיכוי, אפילו מסוכן.

אך שם לא השקיעו יותר מידי זמן במחשבה של מה יהיה. הם כבר היו טרודים בעשייה. המנגיעים פעלו במלוא המרץ, כשלפני שהתקבל צל צילו של האישי הראשון, כבר סבב הצעות הראשונות, שכלל את הרה"ח ר' שמואל חפר, הרב יצחק קוגן ור' בערקע שייף ז"ל, בערבות

"חרף הקשיים והתקלות שצצו בכל יום ובכל שעה, קשיים שאיימו לסכל את המבצע כולו, הצלחנו בסייעתא דשמיא כעבור חודש לגבש את הקבוצה הראשונה שכללה 196 ילדים. הובאו ברכבת מיוחדת שהושכרה לצורך כך לעיר מינסק"

"היה ברור לנו שמקסוול יחכה לנו בשדה התעופה יחד עם גדוד של צלמים. בעצם, זה היה המינימום שהיינו אמורים לגמול לו על עזרתו. אך היתה לנו בעיה, כי הרבי הורה שלא יהיה כל דיווח על הקבוצה עד שנגיע לשטח האווירי של ארץ ישראל"

הרבי היחיד שנחלץ לעזרת הילדים

שאחרי הקבוצה הזו תבוא עוד אחת, ואחריה עוד רבות". אולם הדרכונים היו רק בעיה אחת. בעיה אחרת הייתה לאתר את הילדים עצמם. הם ערכו כינוסים במועדונים – 'בית המפלגה' בעגה הרוסית דאו – שבכל ישוב, לשם הגיעו ההורים והתחננו כי הילדים יועלו לארץ ישראל. לאמיתו של דבר לא הייתה להם שום תוכנית מסודרת, לא איך להעלות את הילדים, לא היכן לשכן אותם. המוסדות שבכפר חב"ד יכלו לקלוט אולי כמה עשרות ילדים, וגם זאת לתקופה קצרה. אך בשלב זה גם אם לא היו תשובות, הם גם לא שאלו שאלות. אחת ידעו: הרבי אמר 'לקחת את הילדים על אחריותכם' וזאת יעשו. איך? כיצד? גם הם לא ידעו.

מי שעזר להם במשימה היו תושבים מקומיים, יהודים שנרתמו לסייע והם עזרו להורים, ועודדו אותם להסתמך על חסידי חב"ד. "לאמיתו של דבר", מסביר הרב אהרונוב, "למפרע התברר לנו שדווקא חלק מאותם אנשים שעזרו לנו בקבוצה הראשונה, היו שתולים מטעם השלטונות והם אלו שניסו בהמשך לטרפד ולהפריע. ואכן, המשימה הסבוכה ביותר הייתה למצוא אנשים נאמנים שנוכל לסמוך עליהם. אך כל אותה העת, גם מדינת ישראל לא סייעה לנו במאומה. לא בכסף, לא בהכרה רשמית, גם לא במתן אישור".

מקסוול מוותר על פרסום

כאן אנו מתחברים לתיאורים שהובאו בפתיחת המאמר לאחר שהמבצע הוכתר בהצלחה והילדים הגיעו לשדה התעופה במינסק. הילדים המתינו בכיליון עיניים לטיסה, אך המטוס התעכב ולא נראה באופק. רק אחרי שלושה ימים, ביום י"א אב תש"נ, נחת במינסק מטוס ה'איליושיין' הישן של חברת 'TAROM' הרומנית, והצעקות הגיעו לשמים. זה קורה לאחר שכבר הושכר מטוס של חברה אנגלית, 'בריטיש קאלינידיה', אך בשל פרוץ מלחמת המפרץ הראשונה, המטוס, דווקא הוא מכל מטוסי החברה, נחת בכויית שנכבשה בידי סדאם חוסיין, והוא נשאר בכויית בלי יכולת להמריא. אך אם אין מטוס בריטי, הושג מטוס רומני. הילדים

אינה מצליחה להבקיע החוצה. כשאנו מפנים אליו את השאלה הבאה: השמועות מדברות על 'מעבדות' שפי' עלו ברוסיה ושהבנו ייצרו את הדרכונים הללו. מה נכון בשמועות הללו? הוא שומע, ולמעט חיך איננו מקבלים כל מענה ישיר. "לך תזכור. חלפו מאז כבר איזה שלושים שנה..."

כשהוא ניאות להרחיב סוף סוף, הוא אומר: "היו לנו שתי ברירות. או לעשות מה שצריך לעשות, או לאפשר לילדים להישאר שם ולמות חלילה, שזה אומר בעצם לא לקיים את רצונו של הרבי. וכזוה המצב, ברור שעושים מה שצריך לעשות... מה שכן, יצרנו מציאות שגרמה לכך שגם השלטונות הרוסיים הבינו שיש לתת לצאת. הם רק לא העלו בדעתם, ולמען האמת גם אנו לא,

אוקראינה. הם נחתו במקום בלי שהסדירו לעצמם ולו יזיה – אותה הם השיגו בכלל ברומניה. מהארץ לרוסיה לא פעל כמובן קו ישיר, שכן לא הייתה כלל הכרה רשמית בין המדינות. התהליך אמור היה לקחת שבועיים, אך כעבור שעתים מאז נחתו היה להם ביד את הוויזה המיוחדת.

הרב אהרונוב, מצדו, היה עסוק בגיוס המשאבים ובניית מערכת הקשרים בעולם שהיו ערוכה להצלחת המבצע. הוא מסרב לומר מה וכמה, אך אלו שנלוו לצידו מספרים עד היום על מהלכים שהיום נשמעים דמיוניים. גם כעת הוא לא מנדב בפרטים, אך נותן לנו להבין. ברור – הוא עצמו כמובן לא מספק פרטים – שמלבד הפעלת קשרים חובקי עולם, היו צריכות להגיע מזוודות רבות של כסף מזומן בכדי 'לשמון' את כל הבריורקרטיה הרוסית האדירה שעמדה בדרכם על כל צעד ושעל, ומישהו היה צריך לדאוג לכך, ואכן דאגו לכך בחסדי שמים.

דרכונים ללא חותמת

"היום ברוסיה, ארץ הניירת, קבלת מסמך ממשלתי מהווה משימה שיכולה לקחת שבועות", ממשיך הרב אהרונוב לחשוף טפח ולכסות טפחיים. "אנו מדברים עכשיו על רוסיה שלפני שלושים שנה, כששום דבר לא היה ממוחשב והכל היה מונח בארכיונים עצומים, ובמדינה שבה הפקיד היה מעדיף להרוג את עצמו לפני שיספק לך מסמך... כעת לך תוציא אשרות, תעודות לידה ואישורי יציאה".

אך האישורים הללו הושגו. איך? אין כל הסבר לכך. מעבר לחיך מסתורי איננו מקבלים תשובות, למעט התוצאה: "מה משנה איך, עובדה שהם עלו על המטוס..." בשלב מסוים, אחרי שלא התייאשו ושאלנו שוב ושוב, הוא קם ממקומו וחוזר כשבידו חבילה מאובקת אותה הוא מנחית על השולחן. זו נפתחת ומתגלה ערימה של דרכונים רוסיים שהונפקו אי אז, בשנת תש"ן (1990). בדרכונים מחייכים אלינו הילדים שהיום אמורים להיות כבר בגילאי ה-45-35. אנו מדפדפים בדרכונים ומחפשים את חותמת היציאה, לשווא. היא לא נמצאת, ולא מדובר בדרכון אחד או שניים. החותמת היחידה על הדרכון הן של הקונסוליה ההולנדית בברית המועצות, שכן בהיעדר כל נציגות של מדינת ישראל ברוסיה – שגרירות לא הייתה ולא כל גוף רשמי אחר – מילאה הולנד את מקומה של מדינת היעד.

איך הגיעו אליהם הדרכונים? איך מוציאים ילדים בלי ויזות? אנו תולים בר' יוסף יצחק מנבט שואל, אך הוא ממלא פיו מים. אדי עשן מסתלסלים מפיו, אף מילה

קבוצה 17. אחת מבין 3000 הילדים שהועלו

בט' מרחשוון, וכללה 74 ילדים נוספים.

לקחת אחריות לתמיד

בשנים הבאות, ממשיכות הקבוצות להגיע בתדירות הולכת וגוברת. בעיתונות מופיעים הדיווחים הקבועים, אחת לחודש חודשיים: "קבוצה נוספת של ילדים על-תה מצ'רנוביל". אז גם מתחיל המבצע ליהנות מהכרה עולמית. האו"ם יוצא מגדרו והוא יוזם אירוע מיוחד לכבודו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש ושלוחיו המסור-רים. המטרה המוצהרת: "להעמיק את המסר החינוכי של הערבות ההדדית האוניברסאלית להצלת אוכלוסיית בסכנה". בווינגטון חותם הנשיא, ביל קלינטון, על תעודת הוקרה לאנשי חב"ד. סופר השואה היהודי הנודע אלי ויזל, מתייצב לעזרת חסידי חב"ד והוא קובע ש"אם בשואה העולם שתק מול שוועתם של הילדים הנרצחים, הפעם דווקא יהודים שומעים את העזקה והם נרתמים לעזרה".

הטיפול בילדים דרש מהרב אהרונב כומו גם מיתר העושים במלאכה, את כל זמנם ומרצם. בכל השנים הבאות הם ניתבו את האנרגיות ואת המאמצים בקידומם של הילדים, כשהם דואגים לכל צרכיהם. רבים מהקוראים זוכרים עדיין את טקסי בר המצווה המפוארים שנערכו בכותל המערבי בתדירות גבוהה לאותם ילדים, אך מעבר לכך זכה כל ילד לחגיגת בר מצווה, ליום הולדת, כשנעשה מאמץ רב לספק לכל ילד חוויות אישיות.

הילדים עצמם נקלטו במערכות החינוך. חלקם המשיכו לשיבות ולסמינרי חב"ד. אחרים, שהשתלבו פחות, המשיכו למוסדות ממלכתיים. רובם התאחדו עם הוריהם. היו גם בודדים שהוריהם העדיפו לעלות לגרמניה ואותם ילדים התאחדו בהמשך עם הוריהם בגרמניה. "דבר אחד ברור", קובע הרב אהרונב, "אין ילד אחד מתוך שלושת אלפי הילדים שזכינו להעלות ארצה, שלא קיבל את מלוא הטיפול הרפואי שהיה זקוק לו; ואין ילד שאינו מודע למולדתו ומקיים את המסורת ברמה כזו או אחרת. לא פחות חשוב מכך, ב"ה דאגנו לכך שכל הילדים והילדות הינם בעלי מקצוע. אם אלו רופאים, מהנדסים, רוקחים ואחיות בבתי רפואה, עורכי דין, אנשי הייטק, בעלי עסקים ועוד ועוד".

ארשת הערכה עמוקה נרשמת על פנינו, שעה שאני חנו עומדים להיפרד מגיבור חיל זה ושמו ר' יוסף יצחק אהרונב, אבל דווקא הוא לא מבין על מה ההתרגשות. "הרבי אמר שניקה אחריות על הילדים", מבחיר הרב אהרונב את המובן מאליו. "ולקחת אחריות" זה אומר שנלווה אותם תמיד, בכל מקום לשם יגיעו, בכל מצב, ואם הרבי אומר, אזי כל עוד לא הגיע הוראה אחרת – ההוראה הזו עומדת בעינה".

אחריות – לתמיד. >>

ראינו בעינינו איך אל מול כל מעצמות העולם, הרבי מציב חזון ולמרות שעל פי טבע אין לחזון זה היתכנות טבעית, הרבי תובע מאיתנו לממש את החזון, ותביעה זו מעלה אותנו מעל הטבע ממש".

הרבי דורש קבוצות נוספות

כעבור מספר שעות נוחת המטוס בנתב"ג. בניין הישן שמוכר לכולנו היום כ'טרמינל 1'. למרות השעה המאוחרת של ערב שבת, נערכות במקום ריקודים ספונטניים. המוני חב"דניקים נוהרים לרחבה והילדים מתקבלים בחיבוקים. בלונים מופרחים לאוויר והילדים נישאים על כתפיים לקול צלילי תזמורת ושלטי 'ברוכים הבאים לישראל'. שעה לאחר-מכן הם כבר ישובים בח'דר האוכל של פנימיית 'בית רבקה', בוהים כלא מאמינים במתרחש ונהנים מארוחה חמה.

"זה היה בערך בשעה 4 אחה"צ", נזכר הרב אהרונב המגולל את ההמשך המפעים. "שבת היתה אמורה להיכנס בערך בשעה שבע. בארה"ב הייתה אז השעה עשר בבוקר, הרבי יצא לתפילה ואנו התקשרנו למז"כירות הרבי להודיע שהמשימה בוצעה על הצד הטוב. הילדים הגיעו. בינתיים, אני צועד הביתה אחרי שבועות של היעדרות, מעכל פתאום את המציאות המוזרה: נחתו כאן עכשיו 196 ילדים שאין לי מושג מה לעשות עמם. אני אחראי להם, אך אני תוהה איך נסדרת עם הקליטה שלהם, קשיי השפה והמנטליות, מי יחנך אותם, מי ידאג לצרכים החינוכיים, הרפואיים, הרגשיים... עלינו מוטלת האחריות להביא את מיטב הרופאים והמומחים לבדוק אותם ולטפל בהם. רק באותם רגעים אני מתחיל להבין שהעלאת הילדים ארצה הייתה רק ההתחלה. ההמשך לא קל יותר".

ואז, ברבע לחמש, מגיעה תשובתו של הרבי, המשלח לאחר השליחות מולאה היינו מצפים שהיא תכלול תודות לעושים במעשה, אך מזכירו של הרבי, הרב לייבל גרונר ז"ל שהיה על קו הטלפון, הקריא לר' יוסף יצחק את המענה "ת"ח ת"ח" בעגה החבד"ית (תשואות חן), אך התשובה נשארה עמה מסר שונה: "הרב גרונר אומר לי: 'הרבי ביקש למסור לך שתכינו ותשלחו לו אלבום שיסכם את עליית הקבוצה, אך לא להדפיס את האלבום כעת, אלא רק כאשר תגיע לכאן הקבוצה השנייה, כך שגם הקבוצה השנייה תיכלל באלבום'. אנשים אחרים היו מרגישים שהרגע נפלו להם השמיים על הראש... אבל חסידים זה רק 'נעשה ונשמע'..."

את המילים אומר הרב אהרונב כשהוא מציג לנו אכן את החוברת שהופקה כמיטב המסורת החב"דית במה דורה אלבומית מעוצבת ומושקעת תחת הכותרת "חיים חדשים". היא מגוללת את סיפור עלייתם של הילדים בקבוצה הראשונה, וכן, היא כוללת גם סיפור מצולם של עליית הקבוצה השנייה, שנחתה חודשיים לאחר-מכן,

עלו על המטוס, מלווים בשלוחים ספורים, בנוסף לר"ר פאה מקומית שהצטרפה לנסיעה. רק בשלב הזה גילה הרב אהרונב שהוא כלל לא נערך ולא הצטייד בצוות של מדריכים שיטפל בילדים במשך הטיסה. "אבל הקב"ה עזר. איך שהם עלו על המטוס, הם קרסו מעייפות, נרדמו ולא התעוררו עד הנחיתה".

הנחיתה היתה בלונדון, אך כאן התעוררה בעיה נורפת: הטייסים שכבר היו על הרגליים שעות רבות, לא יכלו להמשיך משם לישראל, מאחר והם חרגו משעות הערנות המותרות. היה צורך לשלוח טייסים נוספים של 'טארום', אך התהליך אמור היה לקחת כמה שעות, שלא היו. מאחר והנחיתה בלונדון הייתה ביום שישי בבוקר, היה צורך לצאת מיד לישראל בכדי לא להישאר בשבת בשדה התעופה בלונדון.

לתמונה הוכנס השליח בלונדון, ר' פייביש וואגעל, שיחד עם ר' יונה פרוס פנו לאיל ההון היהודי הנודע רוברט מקסוול וביקשו את עזרתו. למקסוול, שבבעלותו היו כמה כלי תקשורת עולמיים, היו קשרים עם הממשל הקומוניסטי והוא נרתם במרץ למשימה. הוא שיגר את מטוסו הפרטי לבוקרשט, שם עלו עליו טייסים רומנים רעננים, וכאשר המטוס הגיע ממניסק ללונדון עלו עליו הטייסים שהגיעו מרומניה והם החליפו את הטייסים שנחתו זה עתה.

אך מתברר שלפעמים אתה פותר בעיה, ומגלה שיצרת במו ידך בעיה אחרת: "היה ברור לנו שמקסוול, האיש והעיתונות שלא עשה צעד אחד בלי שילווה בסיי קור מתוקשה, יחכה לנו בשדה התעופה יחד עם גודד של צלמים. בעצם, זה היה המינימום שהיינו אמורים לגמול לו על עזרתו. אך היתה לנו בעיה, כי הרבי הורה שלא יהיה כל דיווח על הקבוצה עד שנגיע לשטח האווירי של ארץ ישראל".

מה עושים? השליח החב"די בלונדון התבקש לחזור למקסוול ולבקש ממנו שיישאר בבית ולא יגיע לשדה. הוא סירב, ובצדק: לבקש ממקסוול לא להיפגש עם הילדים, אחרי שהוא עצמו דאג להבאת הטייסים עבורם, אין לך יריקה בפרצוף גדולה מזו... אך הרב אהרונב לא נתן מנחה, יש הוראה מהרבי וממנה אין לחרוג ויהי מה. אחרי הפצרות חוזרות ונשנות מצידו, יצא השליח הלונדוני למשרדיו של מקסוול. לתמיכתו, אומר לו מקסוול: "אכן, חשבתני על כך שהפרסום עלול להזיק, כדאי שאפגש עם הילדים, אבל לא עכשיו, רק אחרי שהם יגיעו לארץ". בהמשך יזכה מקסוול למכתב הוקרה מיוחד מהרבי מליובאוויטש על עזרתו.

"זה היה פלא אחד בתוך הפלאות הרבות שראינו", הוא אומר לנו, "שמקסוול יאמר שפרסום יכול להזיק? הוא היה הרי איש שסיקר כל תנועה שלו והפרסום היה חמצן עבורו, מה גם שזה בהחלט הגיע לו. אך זה היה עוד נס בשרשרת הניסים הבלתי פוסקת שנראתה לאורכו של כל המבצע הפלאי הזה, כשאנו חשנו שאיננו עושים מאומה אלא שיש מישהו אחר שעושה עבורנו הכל.

"למפרע
התברר לנו
שדווקא
חלק מאותם
אנשים שנזרו
לנו בקבוצה
הראשונה,
היו שתולים
מטעם
השלטונות
והם אלו
שניסו בהמשך
לטרפד
ולהפריע.
ואכן, המשימה
הסבוכה ביותר
הייתה למצוא
אנשים נאמנים
שנוכל לסמוך
עליהם"

בדרכונים
מחייכים אלינו
הילדים שהיום
אמורים להיות
כבר בגילאי
ה-35-45.
אנו מדפדפים
בדרכונים
ומחפשים
את חותמת
היציאה,
לשווא. היא לא
נמצאת, ולא
מדובר בדרכון
אחד או שניים.
החותמת
היחידות על
הדרכון הן של
הקונסוליה
ההולנדית